

УДК: 378.14:796.011.3(09)

Шафранський В. В., к.п.н.

Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського, Україна

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЗІ СПОРТИВНО-ОЗДОРОВЧОГО ТУРИЗМУ

Shafranskiy V. V., Ph.D.

PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION OF PROFESSIONAL PREPAREDNESS OF FUTURE SPECIALISTS FOR SPORT-HEALTH TOURISM

Готовність до здійснення професійної спортивно-оздоровчої діяльності є складним інтегрованим утворенням, яке має складну структуру і передбачає сформованість професійних знань, умінь, навичок та певних професійно-значущих якостей особистості фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму. Як відомо, вони формуються і розвиваються у процесі відповідної діяльності, зокрема навчально-пізнавальної, яка має професійну спрямованість. Тому ефективність формування і розвитку зазначених якостей особистості майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму, а отже, їх професійної готовності в цілому, визначається особливостями організації цієї діяльності. Одним із чинників, які впливають на готовність до професійної діяльності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму є педагогічні умови.

Протягом останніх років педагоги і психологи багато уваги приділяють апробації та впровадженню педагогічних технологій, які базуються на відповідних педагогічних умовах. Однак на сьогодні все ще не існує єдиного погляду і розуміння щодо змісту і застосування даного терміну.

Виходячи з цього, застосування педагогічної технології детермінує особливості діяльності викладача і студента, а отже, й результат спортивно-оздоровчої діяльності, тобто якість і рівень готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності. Тому педагогічна технологія має будуватися, перш за все, на основі створення педагогічних умов формування готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчого туризму у вищих навчальних закладах.

Спрямованість педагогічної технології на оптимізацію й забезпечення суб'єктності освітнього процесу, як зазначає у своїх роботах Г. К. Селевко, повинна відповідати принципам технологічності: концептуальності, системності, керованості, ефективності, відтворюваності. Зазначені принципи були застосовані нами під час визначення мети й мотивації навчання студентів, побудови змісту й методики викладання, рефлексії й корекції. Такий вибір принципів показав, що суб'єкт-суб'єктна взаємодія у навчально-пізнавальній діяльності є однією з педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму.

На думку Г. Ю. Ксензової основними рисами педагогічних технологій є їх розробка на основі конкретного задуму педагога й конкретного очікуваного ним результату; побудова педагогічного ланцюжка чітко у відповідності з обраною метою; забезпечення функціонування технології шляхом взаємозалежної діяльності суб'єктів освітнього процесу з урахуванням інших дидактичних принципів; застосування послідовності елементів розробленої технології; контроль та корекція за допомогою розроблених засобів і механізмів процесу й результату технології, що застосовується.

Практична реалізація змісту туристської освіти відбувається у реальному педагогічному процесі, який пов'язаний з вибором методів, форм і засобів навчання

студентів факультету туризму. Зважаючи на це, можна виходити не з окремого елемента навчання, а з цілісної програми професійної діяльності фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму і його підготовки до спортивно-оздоровчої діяльності в умовах вищого навчального закладу.

Аналіз літературних джерел у контексті нашого дослідження показав, що визначальним у процесі підготовки фахівця є створення певних педагогічних умов.

У філософському енциклопедичному словнику поняття «умова» характеризується як те, від чого залежить щось інше (обумовлене), що робить можливим наявність речі, стану, процесу. Близьке за значенням поняттю «умова» поняття «чинник» (від лат. *factor* – той, що робить, виготовляє) – причина, рушійна сила певного процесу, явища, що визначає його характер чи окремі риси. Під умовами, у нашому випадку, розуміємо обставини, які впливають на навчальний процес. Оскільки формування готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності відбувається під час навчального процесу, то серед видів умов, нами обрано педагогічні умови формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму до професійної діяльності.

Питання про педагогічні умови розглядається у працях багатьох учених. Зокрема, О.Ф.Федорова під педагогічними умовами розуміє сукупність об'єктивних можливостей змісту навчання, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей її здійснення, які забезпечують успішне вирішення поставленого завдання [219]. На думку В. М. Манька педагогічні умови – це взаємозв'язана сукупність внутрішніх параметрів та зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечує високу результативність навчального процесу і відповідає психолого-педагогічним критеріям оптимальності [146, с. 153-161]. Тобто, педагогічні умови доцільно розглядати як обставини, за яких компоненти навчального процесу (зміст, викладання та учіння) перебувають у взаємозв'язку і забезпечують співпрацю між викладачем і студентами, а отже ефективно викладання, керівництво навчальним процесом та успішне навчання студентів.

Виходячи із вищенаведеного, можна констатувати, що створення педагогічних умов формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму – це один із шляхів впровадження спеціальної педагогічної технології, спрямованої на формування компонентів готовності студентів факультету туризму до спортивно-оздоровчої діяльності. Результатом такого застосування є покращення теоретичної, практичної та спеціальної підготовки фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму в умовах вищого навчального закладу.

Під педагогічними умовами формування готовності майбутніх фахівців зі спортивно-оздоровчого туризму ми розуміємо обставини, що сприяють побудові навчально-виховного процесу з урахуванням потреб, інтересів, можливостей майбутніх фахівців сфери туризму, їхньої готовності до реалізації спортивно-оздоровчої діяльності.

Здійснення підготовки фахівця зі спортивно-оздоровчого туризму пов'язане з реалізацією педагогічних умов, які містять сукупність елементів, що взаємодіють поміж собою й впливають на результат навчально-виховного процесу.

До групи таких педагогічних умов нами віднесені: організація навчально-пізнавальної діяльності студентів на засадах особистісно-орієнтованого підходу, професійна спрямованість змісту загальної та спеціальної підготовки фахівців, суб'єкт-суб'єктна взаємодія у навчально-пізнавальній діяльності, формування професійної компетентності з використанням комплексу ситуаційних завдань, впровадження інтегрованої туристської практики.